

vódott a köztudatban az országhatárokon túl is, leíró és helymegjelölést kifejező tartalma van, míg a másik elnevezés csak Szeged kegyeletét és emlékeztetését fejezné ki. Helyesebb volna erre a célra egy másik utcát vagy teret elnevezni Szeged néhai nagynevű polgármesteréről. A város törvényhatósági bizottsága még 1915-ben hozott egy határozatot az akkori Templom-térnek Lázár Györgyről való elnevezésére. A határozatot a háborús, majd a forradalmi idők nem tudták megőrizni végrehajtásra, a huszas évek végén pedig lebontották az egész környékét. Az árkádsoros templomter felépülése után ismét indítványoztatott a közgyűlésben, hogy a teret nevezzék el Lázár Györgyről, ekkor azonban a város parlamentje megállapította, hogy a tárgynak kelt már egy határozat, igaz, hogy az előző ténnyel, de az vonatkozik erre is s így nem szükséges újból határozni. Ebben is maradtak s nem lett Lázár György-tér a mai napig sem a Dóm-térből.

Van de nincs, nincs de van

Hát azt tudja-e a nyájas olvasó, hogy hol van a Rerrich Béla-tér? A piarista gimnázium és a vegytani intézet közötti kis terület, ahol a Szent György szobor kapott helyet, ezt nevezte el a város parlamentje a fogadalmi templom tervező építőművésze-ről. A Rerrich Béla-térnek azonban nincsenek házszámai, mert a térre nem nyílnak házak és kapuk, amelyekre fel lehetne tenni a házszám-táblát. Ez az eset az, amikor van, de nincs. Van tér, de a téren nincsenek házak.

Viszont van olyan eset is Szegeden, amikor nincs, de van. Ez pedig a »Rákóczi-tér«, Rákóczi-tér elnevezés nem szerepel semmiféle térképén és semmiféle hatósági nyilvántartásban, a közönség azonban önkényesen, de viszont időtállóan és megfellebbezhetetlenül Rákóczi-térnek keresztelte el a Kossuth Lajos-sugárút, Mérey-utca, Tábor-utca, Török-utca által határolt valóban tér formájú üres területet, amely azonban tulajdonképpen csak véletlenül lett tér. Valamikor beépített telek volt, sőt terveit voltak a területtel a városnak még nem is olyan régen, amikor ide akarták felépíteni a szegedi nagy vásáresernőket.

Ugyanigy vagyunk a Móra-parkkal. Ilyen nincs, de Móra Ferenc tiszteletéről indítva így nevezte el a szegedi nép a Rudolf-térnek muzeum előtti parktér részét.

Az Iskola-utca és a Gyöngy utca

Figyelemre méltó az Iskola-utca esete is. Ez az utca, amelyben néhány régi ház még mindig idézi az árvíz előtti Szeged emléket, néhány évvel ezelőtt mint ismeretes új nevet kapott s Gróf Apponyi Albert-utca lett. Tévedés volna azonban azt hinni, hogy ezzel el is tűnt a régi patinás név. Tovább el a Dóm-tér öt házán, ahol a Somogyi-utca sarkától kezdve az Eötvös-utcaig a házak szépen egymás mellett viselik még ma is az Iskola-utca 26, 27, 28, 29, 30 számokat. Mi ennek a titka? Az Iskola-utcaból Apponyi-utca lett, az egész terület, amelybe az utca benyúlik, Lázár György-térnek keresztelték el, de Dóm-térnek hívjuk, ez az öt ház pedig még ma is az Iskola-utca-ban van! A térnek a templom mögötti részén levő ház sor pedig megmaradt Somogyi-utcának.

Végül nem kevélys és szórakoztató annak a rövid kis utcának az esete, ahol a jézusársági atyák kápolnája van. Az utcát eredetileg Gyöngy-utcának hívták, néhány évvel ezelőtt a jezsuitákra és

az itt épült kápolnára való tekintettel elkeresztelték a közgyűlés Szent Ignác-utcának. Aki a Dugonics-érről megy be az utcába, láthatja a szép fehér utcanévjelző nagy táblát: Szent Ignác-utca. De a Polgár-utcai sarkon még mindig a régi nagy tábla díszleg a Gyöngy-utca névvel. A 4 és 8 számú ház a Gyöngy-utca-ban van, a többi a Szent Ignác-utca-ban. Körültekintően oldotta meg az eligazodás kétségtelenül nem könnyű problémáját a 6. sz. ház tulajdonosa. Kiszegelte mind a két táblát a házára egymás alá. Tessék, lehet válogatni. Kinek melyik tetszik! Hogy pedig végül a panoráma teljes legyen: a közgyűlési indítványban az szerepel — nyilván tévedésből —, hogy a Gyöngy-utcat nevezze el a törvényhatósági bizottság Gutenberg-utcának.

Egy nehéz név

Sok szép példát lehetne esakorba gyűjteni a szegedi utcanévjelző táblák helyesírási csodabogaraiból is, de hogy terjengősek ne legyünk, csak egyet, de viszont a legsikeresebb felfedezésünket mutatjuk be. A Stefánia-sétány mellett húzódó ház sor számtábláin a következőképpen vannak írva az utcanévek: Batthyány, Batthyány. Batthyány. Az összes ren-

delkezésre álló lexikonokból szerzett értesülésünk szerint a magyar nemzet történelmében három ilyennevű család szerepelt s ezek a következőképpen írták neveiket: Batthyány, Batthyány, Batthyány. Melyik család melyik tagjáról, mikor és miért neveztek el így ezt az utcát, azt nem tudtuk megállapítani, csak az az egy biztos, hogy az utcanévtáblák gyűjteményében csak az egyik név az, amelynek megfelelővel találkozhatunk történelmi múltunkban, a másik kettő ismeretlen. Rejtély.

A törvényszék és a színház mellett ti utcában egyik helyen ezt olvashatjuk: Wesselényi-utca. A másik helyen ezt: Vesselényi-utca.

Lehetne még szép számmal példákat felhozni, de nem jelentést kívánunk írni az utcanévezések terén és a névtáblákon talált helyteleniségekről, hanem csak a polgármester által összeállítandó bizottság szíves figyelmét kívánjuk felhívni arra, hogy a közgyűlésen tárgysorozatra került utcanévügyeken kívül más rendeznivaló kérdések is vannak a szegedi utcák névtábláin s bizonyára nagy hálával fogadják a város lakossága, hatósága s főleg a postások, ha a bizottság figyelmé kiterjed ezekre is és rendelt próbát teremteni ebben a zűrzavarban.

OSVATH TIBOR OTTÓ

"ELITE" Főgyfodrász és kozmetika szalon

művészi frizurák és modern szépségápolás, hajfestés, Horváth Miklós-utca 2.
tartós hullám — Elsőrendű munkái elismertek. (Kulturpalotánál.)

Biciklizásár

Írta: Csányi Pircska

Örzsé néni kapzsi, öreg paraszt-asszony, a kendőjét az álla alatt csak egy görcsre köti, hogy ne kopjék s az urának sohasem vesz mást, mint vi-seltes ruhát, merthát úgyis elnyúvniaz öreg, az utat is... Vele történt meg az alábbi derűs eset, úgy adom tovább, ahogy elmesélte.

Behozták a tanyáról a paprikát. Szépen termett az idén, meghozta a munkát, meg törődést, amit ráldoztak. Hármán jöttek be: Örzsé néni, Tóni bácsi, az ura, meg Jolánka, a növendék-lányuk. Tóni bácsi amolyan világháborút járt, srapszélizáncos öreg magyar, aki vitézül viselkedett odakint, a fergetegben, de annál esőndesebb, szőtfogadóból itthon, az asz-szony szoknyája mellett. Jolánka meg pirosképű, ragyogó szemű, bővérű kis növendék-lány, még a tizenötöt sem töltötte be s máris kicsattan az erő-től, egészségtől. Ő volt az, aki legin-kább gondját viselte a paprikának, locsolgatta a nagy szárazság idején és úgy babusgatta, mint hajdan — nem is olyan régen — a rongybabáját.

Amikor a termésről esőt szó, Jolán vót az, aki aszondta: »Édös-nyám, lösz e vagy száz füzér, maj möglássá kend!« — mesélte a szülike. — En csak nyolevan füzérről véle-ködtem s azt mondtam a Jolánkának: »Ha száztól több lösz, biciklit kapsz belüle!«

A biciklit Jolánka már régen meg-áhitotta. Olyan az a tanyán, mint a hétmérföldes eszma: »Hip-hopp ott löszek vele, ahol akarok!« Persze, csak száraz időben használható jó-szág, mert amikor tengelyig érő sár cuppog az utakon, bizony vállán viszi a kerékpárját az a derűlátó tanyasi, aki elindulna vele szomszédnézőbe, vagy templomba...

Most behozták a paprikát a ma-lomba. Jolánának kedvezett a szőron-cse: nemcsak hogy száztul több lött, hanem 130 füzérre töltött belüle. Hát ha má ígértem, szavannak állok. Mögyösszük azt a biciklit, hadd tel-jék kedve benne. Ő dőgozott érte haj-naltól östől, mögérdemli...

Igy a szülike. Csakugyan, szavának is állott, elmentek biciklizásba. Eu-nek azonban nagy sorja, hosszú előz-

ménye van. A paprikafőzés ideje alatt folyton tárgyalgatták, megbeszélték, megvitatták: hogy is lesz, ha csak-ugyan száznál több füzérre való ter-mett? Akkor megkapja a biciklit Jo-lánka, mégpedig nem olyan akármily-en kerékpár legyen az, hanem nik-kelezett rudakkal, csillogó, rangos, karsu jószág, amin továbbpülni élvezet is, meg dicsőség. Hadd irigyeljék azok a szomszéd-lányok, akiknek még nincs kerékpárjuk...

Jóska ért a bicikliről, segít majd kiválasztani! — szólalt meg Tóni bácsi, akinek otthon bizony ritkán van szava. De ha szól, akkor legalább meggondolja.

Jóska a »köröszte« volt, a koma-asszony fia. Amolyan Jákobnak szá-mított a családban, szerették és be-cézték, kedvenc volt mindenütt, ahol sima modorával és cirkalmazott be-szédjével megfordult. Aztán meg a komaasszony is szaktekintély volt szappanfőzési és tojáseltevési dolgok-ban, így kétszeres volt a Jóska be-csülete. Örzsé néni kapott a gondo-láton:

— Hát persze! Így nem esaphatik be az embőrt!

Igy történt, hogy a Jóska is be-invítálták a biciklizásár. Nem együtt jöttek be a tanyáról, mert Jós-kának már előző nap dolga akadt a városban éppen amiatt, hogy másnap ne legyen elfoglalva s rendelkezésük-re állhasson. De dolga akadt a város-ban a szomszédnak is: Csöbör Már-tonnak, akinek géplakatos volt a ta-nult mestersege. Benne azért mégsem bíztak annyira, de megkérték, legyen ő is jelen a vásárnál. Merthát: több szem többet lát!

Találkozót adtak a Keresztfiúnak a »Ludolf-tér«-re, a mázsálónál. Ponto-san ott is volt, mint jónévelésű »kö-röszte«-höz illott. Aztán megkezdődött a kálvária... Egyik biciklizásárból ki, a másikba be. Merthát csak meg-kell tekinteni valamennyi eladó bi-ciklit, meggusztalni a külső kellemét, felfelé nézni az ára felől és alkudozni, ameddig csak bele nem szédül az, aki van olyan hátor, hogy Örzsé néni-vel alku-nálba-ra kiálljon. Örzsé néni számára az alkudozás külön élvezet,

többet ér az agánál a biciklinél, de meg a kislány várható nagy öröme-nél is! Az alkudozás az a gyönyör-tés, ami Örzsé néni korában már pótol minden más, lassan már elfele-dett földi jót...

Öt, vagy hat üzletet végigjártak, itt is néztek, ott is alkudtak, míg vég-re valamelyiknél megállapodtak. Ujabb két-háromórás alkudozás és tárgyalás után végre megvált a bi-ciklizásár. A kereskedő még a to-ronyórát is ráarkta volna már a bi-ciklire, csak hogy Örzsé néni kint lás-sa... Kicsérte az ülést, a szerszám-táskát, a pumpát, a belső kereket, di-namót is adott a géphez, hogy a lám-pa magától világítson, rálehel leg-alább huszszor a nikkelvázra, csak-hogy a napnál is fényesebben csillog-jon. Végül megkötötték a vásárt és Örzsé néni fájó szívvel bár, de mégis-csak könnyebb lett 408 pengővel... Akár hiszik, akár nem 408 csillogó, fényes, pihekönnyű pengőst számlált le a kereskedő pénztárazsztalára. Az-tán megköszönték Csöbör szomszéd fáradságát s a szomszéd ment a dol-gára.

Jolánka bogarszeme még szebben csillogott, mint ahogy már 14 eszén-dő óta megszokta a ragyogást. Meg-volt a bicikli, munkájának látható és élvezhető gyümölcse. Hej, hogy szá-guld majd ezen a karsu, kecses kis jószágon a szomszéd tanyára, egy kis élesztőért a boltba, vagy vasárnap a templomba! Milyen öröm, milyen büsz-keség és boldogság lesz!

— Hát jó vásárt csináltunk, — szerénykedött Jóska. — Megisszuk-e körösztyán az áldomást?

Örzsé néni pillanat alatt kiszámol-ta, hogy ha áldomás lesz, hát beleke-rül vagy 4-5 pengőjébe még a 408 pengő tetejébe, dehát... Isten neki, ne híresztelje majd Jóska, hogy sem-mit se kapott a fáradságáért, meg a jótanácsért.

Célirány ismét a »Ludolf-tér«-re volt s ott is a Fülöphöz címzett halász-csárda. Félőrgő halászlé mellett, hab-zó seritallal ünnepelték meg a jósi-került biciklizásárt. Aztán elbucsu-ztak Jóska-tól, mert annak sietős volt hazafelé a dolga, nekik meg a bicik-li kellett még elhelyezni a kisvas-uton.

Hát a kisvasutnál kivel találko-znak? Csöbör Mártonnal, a szomszéd-dal, aki velük volt a biciklizásáron és jótanácsaival tulajdonképpen ő segí-tette hozzá Jolánkát a legszebb kerék-párhoz, ami csak létezett Szeged vá-rósába... Csöbör Mártontól aztán megtudták azt, ami Örzsé néni nem fogja hagyni nyugodni még a sirjában sem. A derék szomszéd így mesélte el a »tényálladékokat«:

— Amikor Örzsé néniemektől elvált-am, visszamontem a hótba, hogy megkérdezzem: nem kapák-e valami jutalékot, amiért a vásárban közre-működtem? Hát aszongyák: itt vót mán az a fiatalbör, aki a vásárt létrehozta, aki velünk vót, a Jóska. Ő mán előttevaló nap végigjárt az ösz-ves valamirevaló biciklibőtokat — végigjártam aztán én is s így meg-tudtam — és azt mondta: »Hónap egy mamus gyün magukho biciklit vönni a lányának. Ha idehozom és megkötjük a vásárt, enyém a jutalékja. A szüle-nél mán ki van készítve négy darab ropogós százas, telik neki a papri-kából!« A jutalékot — 40 szép fényes, aluminium-pengőt — annak rőndje-é módja szőrint föl is vötte a Jóska...

Örzsé néni vigasztalhatatlan volt. Elképzelhető a kapzsi vénasszony lel-kének fájó nyughatatlansága. A »kö-röszte« tette ezt vele, akiben bizott, akit mindig szívelt! És — hogyan fog-ja megudni most már valaha, hogy a biciklit — Jóska nélkül — mennyivel olcsóbban kaphatta volna meg?

De a legfájdalmasabb pontot szövegezte meg előttem:

— Azzal a sömme embőrről még áldomást is itattam!